

NIE dla pośpiesznych i nieprzemyślanych zmian w Kodeksie wyborczym!

Stanowisko organizacji społecznych

Jako organizacje obserwujące od lat proces wyborczy w Polsce oraz wspierające rozwój demokracji i społeczeństwa obywatelskiego z niepokojem przyjmujemy rozpoczęte w Sejmie prace nad projektem nowelizacji Kodeksu wyborczego, wprowadzającym daleko idące zmiany w procesie organizacji i przeprowadzenia wyborów.

Problemu nie stanowi jedynie termin (ustawa prawdopodobnie nie zostanie przyjęta na 6 miesięcy przed zarządzeniem wyborów, co jest wymagane przy wprowadzaniu istotnych zmian w prawie wyborczym), ale przede wszystkim tryb tych zmian – bez konsultacji społecznych, oszacowania ich kosztów i doprecyzowania regulacji. Narusza to zasady dobrej legislacji, ale przede wszystkim podważa zaufanie do wyborów i sposobu ich przeprowadzania, które systematycznie maleje wśród wyborców.

Próbuje się zatem w roku wyborczym wprowadzić obszerne, różnorodne i przede wszystkim niedopracowane zmiany, które szczególnie uderzają w kontrolę procesu wyborczego, a jednocześnie w sposób nadmierny zwiększają rolę rządu w organizacji wyborów.

Projekt ustawy proponuje między innymi:

- odejście od wyłącznie sędziowskich składów okręgowych i rejonowych komisji wyborczych oraz zastąpienie sędziów “osobami z wykształceniem prawniczym”, co budzi obawy o stopień gwarancji dla zachowania bezstronności i niezależności organów wyborczych,
- przekazanie rządowi administrowania rejestrem wyborców, co oznacza centralizację i zarządzanie danymi wyborców *de facto* bez żadnej zewnętrznej kontroli,
- wprowadzenie diet dla mężów zaufania, uzależniając ich wypłatę od przewodniczącego komisji, co oznacza, że wynagrodzenie osoby kontrolującej zależy od podpisu osoby, której praca ma być kontrolowana,
- obowiązek zgłaszania obserwatorów społecznych i mężów zaufania w celu umożliwienia im przesyłania zarejestrowanych filmów i zdjęć zawierających nieprawidłowości w procesie wyborczym na specjalnie stworzoną – nieistniejącą dzisiaj i niesprawdzoną – platformę internetową oraz wymóg niezwłocznego usunięcia tych treści z własnych aparatów i telefonów, co uniemożliwia wykorzystanie nagrania jako dowodu przed wymiarem sprawiedliwości,
- przyznanie administracji rządowej uprawnienia do zarządzania tymi nagraniami oraz listą wszystkich mężów zaufania i obserwatorów społecznych, którzy mogą potencjalnie przekazać nagrania procesu wyborczego,
- zmiany i ułatwienia w dostępie do lokali wyborczych, prezentowane jako profrekwencyjne, skierowane zostały do mieszkańców małych miejscowości. Pomija się jednocześnie problemy wynikające ze zbyt dużych obwodów wyborczych w miastach, a także z trudności, które z głosowaniem mają obywatele mieszkający za granicą. Dodatkowo nie wskazuje się, jak rozwiązać problem rekrutacji i przeszkolenia członków ok. 6 tys. nowych obwodowych komisji wyborczych, które miałyby powstać na skutek wprowadzonych zmian.

Jako organizacje zaangażowane w obserwację procesu wyborczego, a także dbające o demokratyczne podstawy prawne przeprowadzenia wyborów wzywamy do zaniechania prób

zmian w Kodeksie wyborczym ze względu na czas i tryb ich wprowadzenia oraz zawarte w proponowanej ustawie treści.

Nasze działania jako organizacji społecznych nakierowane są przede wszystkim na zwiększenie aktywnego udziału obywateli w procesie wyborczym, a także zaufania do wyborów i ich wyniku. Tym bardziej ubolewamy, że nie dopuszczono odpowiednio wcześniej do publicznej dyskusji o zmianach w prawie wyborczym, a ocena proponowanych zmian odbywa się tylko w kontekście zbliżających się wyborów.

Jest to oznaka braku szacunku wobec uczestników procesu wyborczego: administracji wyborczej, samorządów, przyszłych kandydatów, a przede wszystkim nas – obywateli.

Fundacja Odpowiedzialna Polityka

Komitet Obrony Demokracji – Obywatelska Kontrola Wyborów

Obserwatorium Wyborcze

Akcja Demokracja

Alliance4Europe

European Fem Institute

Forum Obywatelskiego Rozwoju – FOR

Fundacja Centrum im. Profesora Bronisława Geremka

Fundacja dla Polski

Fundacja Grand Press

Fundacja im. Stefana Batorego

Fundacja Kongres Obywatelskich Ruchów Demokratycznych

Fundacja Panoptykon

Fundacja Pro Diversity

Fundacja Pro Edu Cadis

Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego

Fundacja Stocznia

Fundacja trzeci.org

Fundacja Wolności

Fundacja Wolności Gospodarczej

Green REV Institute

Helsińska Fundacja Praw Człowieka

Inicjatywa Wolne Sądy

Instytut Spraw Publicznych

Kampania Przeciw Homofobii

Kongres Świeckości

Obywatele RP

Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych

Otwarta Rzeczpospolita – Stowarzyszenie przeciw Antysemityzmowi i Ksenofobii

Protest z Wykrzyknikiem

Sieć Obywatelska Watchdog Polska

Stowarzyszenie 61 / MamPrawoWiedziec.pl

Stowarzyszenie Adwokackie Defensor Iuris

Stowarzyszenie Ekologiczne EKO-UNIA, Wrocław

Stowarzyszenie Europejska Demokracja – Nadzieja i Otwartość

Stowarzyszenie Inicjatywa Obywatelska Pro Civium

Stowarzyszenie “Jesteśmy Razem” w Kaliszu Pomorskim

Stowarzyszenie Klucz Stop Społecznym Wykluczeniom

Stowarzyszenie Kongres Kobiet

Stowarzyszenie Prokuratorów LEX SUPER OMNIA

Stowarzyszenie Radomianie dla Demokracji

Stowarzyszenie Sędziów Polskich IUSTITIA

Stowarzyszenie Sędziów THEMIS

Stowarzyszenie Szlakiem Kobiet

Stowarzyszenie Wiosna bez Barrier

Stowarzyszenie Wolność Równość Demokracja

Towarzystwo Dziennikarskie, Warszawa

Queer UW